

Scheelzien

— Strabismus

In deze folder vindt u informatie over scheelzien. U leest wat scheelzien is, de oorzaken, gevolgen en de behandeling ervan.

Wat is scheelzien?

Scheelzien is een afwijking van de stand van de ogen, waarbij de ogen niet op hetzelfde punt gericht zijn. Scheelzien ontstaat meestal op kinderleeftijd, maar ook bij volwassenen kunnen de afwijking krijgen. Deze folder gaat alleen over het gewone scheelzien, waarbij de oogspieren normaal functioneren. Deze vorm van scheelzien komt voor bij 3 - 5% van de bevolking.

Wanneer beide ogen niet op hetzelfde punt gericht staan, treedt er dubbelzien op. Scheelziende kinderen kunnen het beeld afkomstig uit het oog met de afwijkende stand in hun hersenen onderdrukken. Als steeds hetzelfde oog scheel kijkt en onderdrukt wordt, dan kan dit oog lui worden. Dit noemen we amblyopie. Het kind kan dan niet meer scherp en diepte zien.

Oorzaken en gevolgen

De meeste mensen zien met beide ogen. De beelden uit beide ogen worden in de hersenen samengevoegd tot één beeld. Dit vermogen ontwikkelt zich in de eerste 6 tot 7 levensjaren van het kind, waarbij de belangrijkste ontwikkelingen al plaatsvinden in de vroegste levensperiode. Als de normale ontwikkeling van het 'tweeogig zien' wordt verstoord, kan scheelzien optreden. Factoren die een rol kunnen spelen bij het ontstaan van scheelzien zijn:

- Erfelijke aanleg
- Medische problemen in de periode rond de geboorte
- Een niet gecorrigeerde brilsterkte
- (Hoge) verziendheid
- Een verschil in brilsterkte tussen beide ogen

Het luie oog (amblyopie)

Wanneer iemand steeds scheel ziet, kan dit leiden tot een lui oog. Het zicht van het schele oog ontwikkeld zich dan niet goed en het gezichtsvermogen achteruit gaat. Wanneer de ogen om de beurt scheel kijken is de kans op een lui oog klein. Een lui oog kan al op zeer jonge leeftijd ontstaan. Het gaat niet vanzelf over. Een lui oog kan verholpen worden wanneer de behandeling op tijd begint. In elk geval moet de behandeling beginnen voor het zesde jaar, maar bij voorkeur eerder. Behandeling van een lui oog bij een kind ouder dan 10 jaar is niet meer mogelijk. Daarom is het belangrijk dat een lui oog op jonge leeftijd wordt opgespoord.

Verschijnselen en diagnose

Een flinke afwijking van het scheel zien is duidelijk zichtbaar. Maar er zijn ook kleine afwijkingen, die niet of nauwelijks opvallen en daardoor minder ernstig lijken. De gevolgen zijn echter hetzelfde. Een kleine afwijking kan alleen door gericht onderzoek worden ontdekt. Soms bestaat de afwijking al langer en is er sprake van een zeer slechtziend lui oog. Wanneer het scheelzien later optreedt, zal het beeld van het afwijkende oog minder gemakkelijk worden onderdrukt en is de kans op een lui oog klein. Wel ontstaat dubbelzien. Het kind knijpt dan vaak één oog dicht, houdt de hand voor het oog of klaagt over dubbelzien.

Onderzoek

Consultatiebureaus voor zuigelingen en kleuters kijken de ogen na volgens een vast onderzoeksprogramma. Wanneer de jeugdarts twijfelt aan de stand van de ogen of aan de kwaliteit van het zien verwijst hij het kind naar de oogarts. De oogarts en de orthoptist doen al bij jonge kinderen uitgebreid onderzoek naar de stand en de samenwerking van de ogen. Ook worden de oogbewegingen onderzocht en wordt de gezichtsscherpte bij ieder oog bepaald. De ogen worden ingedruppeld om de pupillen te verwijden en om vast te stellen of een bril nodig is. De oogarts kan door de verwijdde pupil goed in het oog kijken en zien of de ogen gezond zijn.

De druppels zijn na ongeveer 1 dag uitgewerkt.

Behandeling

De behandeling van scheelzien en/of van een lui oog kan lang zijn. In het algemeen wordt eerst het luie oog behandeld, voordat een eventuele correctie van de oogspier wordt uitgevoerd. Behandeling van het luie oog kan door:

1. Afplakken of afdekken van het goede oog om het zien van het luie oog te verbeteren.
2. Het dragen van een bril om het beeld dat het luie oog ontvangt maximaal scherp te krijgen.
3. Het dragen van een bril bij een verziendheid (positieve brilsterkte), omdat het kind daardoor een verbetering van de oogstand kan krijgen.

Bij al deze behandelingen zijn regelmatige controles nodig om de resultaten te kunnen vaststellen.

De oogspieroperatie

Bij een deel van de scheelziende kinderen is een operatie nodig. Dan wordt 1 of meerdere oogspieren, die aan de buitenkant van de oogbol vastzitten verzwakt of versterkt door ze te verplaatsen of in te korten. Dit kan aan 1 of aan beide ogen gebeuren. De operatie gebeurt onder narcose en is een dagbehandeling. Na de operatie zijn de ogen rood en wat gezwollen en soms heeft een kind pijn aan zijn ogen. Er kunnen oogdruppels worden voorgeschreven. De eerste 3 weken na de operatie mag het kind niet in de zandbak spelen of zwemmen.

In de meeste gevallen heeft de operatie voldoende cosmetisch resultaat. Soms is een tweede operatie nodig.

Bij oogspieroperaties op oudere leeftijd is het erg belangrijk vooraf goed te onderzoeken in hoeverre er kans bestaat op dubbelzien na een operatie. Soms zijn de hersenen zo goed aangepast aan de bestaande schele oogstand dat het niet mogelijk is om de cosmetisch storend scheelzien te corrigeren zonder dubbelzien te veroorzaken. In dat geval moet van een operatie worden afgezien.

Vragen en telefoonnummers

Het is belangrijk dat u juiste en duidelijke informatie krijgt. Heeft u na het gesprek met uw arts en het lezen van deze folder nog vragen? Stel deze dan gerust. Schrijf uw vragen van te voren op zodat u niets vergeet.

- polikliniek oogheelkunde Spaarne Gasthuis (023) 224 0120
- E-mailadres polikliniek oogheelkunde: polioogheelkunde@sparnegasthuis.nl
- Bij spoed, buiten kantooruren en in het weekend belt u met
  - de afdeling spoedeisende hulp Spaarne Gasthuis Hoofddorp (023) 224 6880
  - de afdeling spoedeisende hulp Spaarne Gasthuis Haarlem Zuid (023) 224 4880

Waar zijn we te vinden?

Haarlem Zuid

Boerhaavelaan 22
2035 RC Haarlem

(023) 224 0000

Haarlem Noord

Vondelweg 999
2026 BW Haarlem

www.sparnegasthuis.nl

Hoofddorp

Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

info@sparnegasthuis.nl